

Más nemzetiségű csapatok ellátásba vétele, illetve hadtáp szempontból való átvétele

*Dr. Generál Tibor alezredes
a hadtudományok kandidátusa*

Ismeretes, hogy az utóbbi időkben a Magyar Néphadsereg különböző kutató bázisain – főleg az Egyesített Fegyveres Erők összehangolt programja szerint – előtérbe kerültek a koalíciós összetételű szervezeti és alkalmazási (vezetési) kérdései. E kutatásokba – a dolog természeténél fogva – a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia is bekapcsolódik. Az olyan átfogó témák, mint pl. a koalíciós összetételű összefegyvernemi hadsereg hadműveleteinek jellemző vonásai az alkalmazott fegyverfajták, a terep, az időjárás és más tényezők különböző körülményei között, alapvetően kimunkáltnak tekinthetők (természetesen a hadügy viharos gyorsaságú fejlődése állandóan viszonylagossá teszi a kutatási eredményeket).

A koalíciós összetételű csapatok alkalmazásának és mindenoldalú biztosításának több publikáció látott napvilágot a hadtápbiztosítás sajátosságaival kapcsolatban. Ezek között azonban még nem fordítottunk kellő figyelmet olyan – a hadtápbiztosítás szempontjából egyáltalán nem jelentéktelen – probléma elemzésére, mint a más nemzetiségű csapatok, szervek ellátásba vétele, átadása, átvétele. Akadémiánkon a más nemzetiségű csapatok átalárendelésének összefegyvernemi szabályait, elveit vizsgálva, néhány vonatkozásban kutattuk az előzőekben leírt témát is. E kutatás eredményét – illetve annak rövid változatát – a következőkben közreadjuk.

*

Tudjuk, hogy a 01/1974. számú HM parancs a más nemzetiségű csapatok biztosításának háromféle változatát különbözteti meg.

Alapvető változat, amikor „a nemzeti csapatcsoportosítások hadtápbiztosítását saját erővel és eszközökkel végzik a nemzeti erőforrások terhére.”

Ha a határozványt a Magyar Néphadsereg viszonyaira értelmezzük, akkor ez azt jelenti, hogy a magyar összefegyvernemi hadsereg állományába ideiglenesen tartozó szövetséges csapatok mindennemű anyagellátása közvetlenül a front előretolt bázisra (ellátó dandárra), annak részlegére és a hadsereghez kikülönített mozgóbázis (ellátó dandár) részlegre alapozva, külön rendszerben történik.

Ezt a változatot akkor tartják célszerűnek alkalmazni, amikor jelentős szövetséges erők tartoznak ideiglenesen a magyar összefegyvernemi hadsereg (hadtest) állományába.¹

Második változat az, amikor „... a szövetséges seregtestek vagy magasabb-egységek (egységek) ... hadtápbiztosítását azon front (hadsereg...) hadtápjá látja el, amelynek állományába ideiglenesen tartoznak. Ilyen esetben – a szövetséges csapatok mellett – a front (hadsereg...) hadtáp állományába nemzeti hadtápszervezeteket, továbbá a szükséges anyagi és szállítóeszközöket kell kijelölni.”²

Esetünkben ez azt jelenti, hogy szövetséges ellátó-szállító részleg települhet a hadsereg mozgóbázisnál (ellátó dandárnál) esetleg önálló parancsnoksággal és saját vagy a neki megfelelő nemzeti csapatoktól bevont szállítóeszközökkel oldja meg az alárendelt (ellátási hatáskörébe tartozó) nemzeti csapatokhoz történő szállításokat. Ezt a változatot akkor célszerű alkalmazni, amikor a hadsereg önálló irányban tevékenykedik. Az önálló ellátás kiterjedhet valamennyi szükséges anyagfajtára, de előnyös lehet az a megoldás is, amikor élelmet és üzemanyagot (esetleg más ellátmányi anyagokat is) a hadsereg valamennyi (saját és más nemzetiségű) csapata részére a mozgóbázis (hadsereg ellátó dandár) biztosít.

A második változat esetében eleve (front, hadszíntér vagy főparancsnoksági direktívában, intézkedésben) szabályozásra kerül, hogy a szövetséges, más nemzetiségű ellátó, szállító részleg a hadsereg mozgóbázison (ellátó dandáron) belül hogyan tevékenykedik: önállóan települve vagy a hadsereg tábori raktáraiba, szállító csapataiba beépülve stb. A mozgó bázis (ellátó dandár) főnökség felelőssége és jogállása mindkét esetben kiegészítő szabályozásra kerül. Ha a szövetséges ellátó-szállító részleg (önálló nemzeti parancsnokság vezetésével) a hadsereg mozgóbázis (ellátó dandár) mellett vagy azon belül önállóan települ, akkor e részleg parancsnokának szolgálati előjárója a hadseregparancsnok hadtáphelyettese, szakmailag pedig a front előretolt ellátó kötelékének funkcióját betöltő hadtápszervezet (front típusú ellátó dandár) parancsnoka fogja irányítani őket. Természetesen a település, áttelepülés, megóvás (tömegpusztító- és gyűjtőfegyverek elleni védelem), őrzés, védelem és más – az életképességet biztosító – rendszabályok terén köteles együttműködni annak a hadseregnek az ellátó kötelékével (annak parancsnokságával), amelynek körletében tevékenykedik.

Ha a szövetséges ellátó-szállító részleg beolvad a koalíciós összetételű hadsereg tábori raktárainak, szállító csapatainak állományába, akkor tevékenységüket közvetlenül annak a hadseregnek a mozgó bázis (ellátó dandár) parancsnoksága fogja tervezni-szervezni, amelynek állományába az általuk kiszolgált saját nemzetiségű csapatok ideiglenesen tartoznak.

A harmadik változat szerint „a nemzeti magasabbegységeket (egységeket) teljes egészében azon front (hadsereg...) hadtápjá biztosítja, amelynek állományába ideiglenesen tartoznak, kivéve a rubázati és az egyes sajátos ellátási eszközöket...”³ „A sajátos anyagi eszközkészletek biztosítását a nemzeti parancsnokság végzi azoknak a front (hadsereg) bázisokra vagy közvetlenül a csapatokhoz való kiszállítását útján.”⁴

¹ 01/74. HM parancs 4. a) pont. 8. old.

² Uo. 4. b) pont.

³ 01/74. HM parancs 4. c) pont.

⁴ Ua. 18. pont; 14. oldal.

Esetünkben ez azt jelenti, hogy a szövetséges erők ellátása – az eltérő löszerezfajták és alkatrészek, továbbá a felsőruházat kivételével – a hadsereg mozgóbázisról (ellátó dandártól), vagy a központhadtáp előretolt lépcsőjének valamelyik (kijelölt) ellátó magasabbegységétől történik, ahová (vagy közvetlenül az ellátásba vett szövetséges erőkhöz) esetenként a front ellátó kötelekeitől kiszállítják a sajátos ellátmányt. Ezt a változatot kisebb szövetséges állomány esetében (fegyvernemi- és szakalegységek, egy gépesített lövész vagy harckocsi hadosztály stb.) célszerű alkalmazni.

A más nemzetiségű csapatok ellátásba vétele módjának meghatározásánál célszerű figyelembe venni, hogy a második és harmadik változat esetében, különösen akkor, ha az összefegyvernemi hadsereg koalíciós összetételére mindjárt a háború kezdetén sor kerül, bonyolult helyzet alakulhat ki. Az állandó harckészültség, illetve a magasabb harckészültségi fokozatok – és az ezek vonzataként kibontakozó mozgósítási változatok – végrehajtása után a hadsereg mozgóbázisán (ellátó dandáránál) és a Magyar Néphadsereg Tábori Hadtáp Központ Hadtáp Előretolt Lépcsője: ellátó kötelekeinél csak az elvonuló magyar csapatok állományára létrehozott mozgó (hadműveleti) anyagi eszközkészletek állnak rendelkezésre. Emiatt, amikor a vezetőszervek elhatározásaként megszületik a döntés a hadsereg (hadtest, hadosztály) koalíciós összetételére (megerősítésére, támogatására), az adott csapat várható összetételének (állományának) megfelelően haladéktalanul meg kell kezdeni az anyagi eszközkészletek méreteinek differenciálását az új állomány erőivel és eszközeivel összhangban.

A 01/1974. számú HM parancsban rögzített alapelvekből következik, hogy a készletképzésre, a fogyasztási normákra (a csapatok szükségleteire) és a szállítások rendjére vonatkozó adatokat az összefegyvernemi hadsereg teljes állományára (tehát a más nemzetiségű csapatokéra is!) a koalíciós összetételű hadsereg hadtáp törzse számveti (tervezi) és ennek a hadseregnek a parancsnoka határozza meg.

Természetesen abból a célból, hogy ezek alapján a szövetséges csapatok hadtápbiztosítása az előljáró seregest hadtápjá részéről zökkenőmentes legyen, a más nemzetiségű csapatok anyagi eszközszükségleteiről szóló adatokat a lehető legkorábban fel kell terjeszteni az előljáró (befogadó) hadtáptörzs részére.

A felterjesztett adatok alapján az előljáró hadtáptörzsnek módja lesz arra, hogy konkrétan határozza meg az alárendelt csapatok állományába kerülő, más nemzetiségű katonai erőket és eszközöket.⁵

A más nemzetiségű csapatok hadtáp szempontból való átvételének metodikáját, az egészségügyi szolgálat terén, szintén a 01/74. HM parancs szellemében kell meghatározni. Eszerint a szövetséges csapatok „egészségügyi szolgálatainak munkáját . . . egységes elvek, valamint egységes egészségügyi dokumentáció alapján kell végrehajtani”. Továbbá „. . . a nemzeti seregesteket (magasabbegységeket) megerősítetik a front (hadsereg . . .) egészségügyi egységeivel és intézeteivel.”⁶

Miután a koalíciós összetételű csapatok sávjában is érvényesül az az elv, hogy a sérültek összegyűjtése, hátraszállítása és ellátása nemzeti, illetve fegy-

⁵ Vö. Honvédelem. 1979. 1. számú különkiadás. 87. oldal.

⁶ A 2. számú lábjegyzetben idézett parancs 50., 51. pontok.

vernemi hovatartozás figyelembevétele nélkül az első lépcsőben tevékenykedő összefegyvernemi csapatok (megerősített) egészségügyi szolgálatának a feladata, az átadás-átvétel rendjét ez az elv feltétlenül befolyásolja.

*

A küszöbön álló harc, hadművelet során a csapatok hadtápbiztosításának bármely változata kerül alkalmazásra, a más nemzetiségű csapatokat – csakúgy, mint a saját, átalárendelt csapatokat is – hadtáp szempontból át kell venni, illetve ellátásba kell venni. Az alárendelt vagy átalárendelt más nemzetiségű katonai szervezetek hadtáp szempontból való átvétele nemcsak az őket biztosító, saját állományukba tartozó és megerősítő nemzeti hadtáp erőkre és eszközökre terjed ki, hanem a harcoló és biztosító kötelékek hadtáphelyzetének rögzítésére is, mivel ez a mutató az adott, átvételre kerülő csapat harckészültségének, illetve harckésztségének fontos összetevőjét képezi.

A már többször is hivatkozott 01/74. *HM parancs* a más nemzetiségű csapatok ellátásba vételéről a következőképpen rendelkezik: A más nemzetiségű „magasabbegységek . . . , egységek ellátásba vétele . . . a front (hadsereg . . .) parancsnok parancsa alapján történik”⁷. A továbbiakban a parancsban foglalt irányelveket „*annak sorai közt olvasva*” nem szószerint, hanem „*szelleme szerint*” elemezve vizsgáljuk. Eszerint az ellátásba vett csapatok az ellátást végző tagozat hadtáp törzséhez (vezetőszerveihez) ellátottságot igazoló jegyzőkönyvet és megfelelő kimutatásokat terjesztenek fel az anyagi eszközök ellátási-számvetési egységeinek hagyományos mértékegységekben (súly, térfogat, darab stb.) kifejezett terjedelméről (lőszer-, üzemanyag-, élelem-javadalmazás stb.), a nomenklatúrában szereplő minden egyes anyagi eszközfajtáról. A más nemzetiségű csapatok ellátását az ő saját nemzeti (hadi) normáik alapján kell megvalósítani. Szükség esetén – elsősorban élelmezési és egészségügyi-anyagi vonatkozásban – a más nemzetiségű csapatok a befogadó katonai szervezet nemzeti normái alapján is elláthatók.

A csapatok átadása feltöltött mozgókészletekkel, illetve az előírt készletekkel történik úgy, hogy a csapatok a várakozási, az összpontosítási vagy a megindulási körletek elfoglalásakor rendelkezzenek ezekkel a készletekkel. Ha a hadművelet során egy adott összefegyvernemi vagy fegyvernemi csapatot a szomszédos, más nemzetiségű seregetestnek meghatározott időre vagy -feladatra rendelnek alá, akkor az előzőekben ismertetett változatokon kívül lehet olyan megoldás is, hogy az átadást a tevékenység teljes időtartamára elegendő anyagi és szállítóeszközökkel, illetve kiszolgáló erővel együtt hajtjuk végre. Az anyagi eszközszükséglet kiszámítása céljából az átadást elrendelő parancsnok *meghatározza*:

- a várható anyagfelhasználást a tevékenység teljes időszakára vagy napi átlagban;
- a fenntartandó (nem csökkenthető) anyagi eszközkészleteket a feladat teljesítése után.

Ha a napi átlagfogyasztás mértéke kerül meghatározásra, akkor azt a befogadó kötelékben való alkalmazás napjainak számával meg kell szorozni. Különös

⁷ A 2. számú lábjegyzetben idézett parancs, 14. oldal.

gonddal kell intézkedni az átadásra kerülő csapathoz a kiegészítő anyagi eszköz-készletek besorolásához (lépcsőzéséhez) szükséges szállítóeszközök biztosításának módjára.

A más nemzetiségű csapatok hadtáp szempontból való átadás-átvételének módja (formája), mélysége és részletessége *a következő körülményektől függ:*

- a hadművelet mely időszakában kerül sor az átvételre (a hadművelet előkészítő időszakában – esetleg a már békében kidolgozott és jóváhagyott, pontosított tervek alapján –, vagy a hadművelet során);
- előreláthatólag mennyi időre kerül alárendelésre az illető más nemzetiségű csapat (az egész hadműveletre vagy csupán néhány napra);
- az előljáró átadó, átvevő parancsnokságok milyen átadás-átvételi eljárásban állapodtak meg és erre hogyan intézkedtek.

Az előzőekben felsorolt – és egyéb – körülményektől függően az átvétel alapvetően *háromféle módon történhet meg:*

Az *első mód* olyan körülmények között alakulhat ki, amikor a szövetséges, más nemzetiségű csapat a háború kezdetén, az első szárazföldi hadművelet előkészítő időszakában, kedvező feltételek között kerül kölcsönösen átadás-átvételre, mivel a hadműveletet, illetve az azt megvívó seregetest összetételét már békében megtervezték, a háborús veszélyeztetettség időszakában pontosították és azt az Egyesített Fegyveres Erők illetékes vezető szerve (előzetesen) jóváhagyta. Ennél a módnál viszonylag több idő jut az átvételre, mivel a törzsek feltehetően csupán a helyzetnyilvántartással és a tervek pontosításával lesznek elfoglalva.

A *második mód* olyan körülmények között alakulhat ki, amikor a háború folyamán egy egész (hadsereg, front) hadműveletre vagy legalábbis annak egy viszonylag huzamosabb időszakára kerülnek más nemzetiségű csapatok kölcsönösen átadás-átvételre.

A *harmadik mód* olyan körülmények között lehetséges, amikor a szárazföldi seregetesthez a hadművelet megvívása során, viszonylag rövid időre – 1-2 napra –, ideiglenes jelleggel kerülnek átalárendelésre a más nemzetiségű összefegyvernemi, fegyvernemi- vagy szakcsapatok.

A következőkben vizsgáljuk meg az egyes módok végrehajtásának célszerű rendszabályait. A vizsgálathoz alapvető kindulási pontként a Magyar Népköztársaság Fegyveres Erőinek Szolgálati Szabályzatát kell szemügyre venni és az abban – e tárgyban – foglalt határozványokat alkalmazni háborús körülményekre.⁸ Ugyanebben a tárgyban némi további eligazodást nyerhetünk egyfelől az utóbbi évek koalíciós jellegű továbbképzési foglalkozásainak, gyakorlatainak anyagaiból; másfelől pedig azoknak a csapatátvételi tevékenységeknek a tapasztalataiból, amelyeket a Magyar Néphadsereg egyes seregetestjeinek megalakulása idején az illető seregetesttörzsek állományából kijelölt átvevő bizottságok szereztek.

Ha a Szolgálati Szabályzat által alapvetően békeviszonyokra előírt határozványokat vesszük – háborús körülmények közötti felhasználás céljából – szemügyre, akkor az átadás-átvétellel kapcsolatban *a következő (általánosnak tekinthető) követelményeket találjuk:*

⁸ Ált./20. A Magyar Népköztársaság Fegyveres Erőinek Szolgálati Szabályzata. HM 1974. 6. számú melléklet (371. oldaltól).

1. Az átadást-átvételt úgy kell lefolytatni, hogy az átvételre kerülő katonai szervezet tevékenységében ne legyen fennakadás (ez a követelmény háborúra és békére egyaránt érvényes „egyetemes” elvként fogható fel – megjegyzés a szerzőtől);

2. Rögzíteni szükséges a meglévő állapotot, a folyamatban levő tevékenységeket, megoldandó feladatokat (ez is „egyetemes” elv, csupán a rögzítés részletessége és mélysége kerül külön szabályozásra – megjegyzés a szerzőtől).

3. Az előljáró parancsnok intézkedjen a szintre és határidőre, jelöljön ki bizottságot (a második elvnek a kétséges volta ennek az elvnek az alkalmazásával tehető konkréttá – megjegyzés a szerzőtől).

4. A bizottság keretén belül albizottságok is működjenek (ilyen lehet pl. a hadtáp albizottság – megjegyzés a szerzőtől).

5. Az eredményt jegyzőkönyvbe kell foglalni. *Ez tartalmazza:*

- az átadás-átvétel tárgyát, parancs számát, az átadó-átvevő főbb adatait;
- a magasabb harcckészültségbe helyezéssel kapcsolatos ügyek állapotát;
- az anyagi, technikai helyzetet;
- a harcértéket, a személyi és technikai feltöltöttséget;
- a személyi állomány erkölcsi, politikai állapotát, fegyelmi helyzetét, szolgálati- és életkörülményeit, egészségügyi helyzetét;
- a harci- és politikai kiképzés helyzetét;
- a kitűzött feladatok végrehajtásának menetét;
- egyéb (fontosnak ítélt) kérdéseket;
- a talált állapot rövid értékelését, következtetéseket;

6. A jegyzőkönyv három példányban készül (egy példány az átvevőé, egy az átadóé, egy pedig az előljáróé);

7. A befejezést jelenteni kell az elrendelő parancsnok részére és mind az átadó, mind az átvevő parancsnokságoknál parancsba kell tenni.

A szolgálati szabályzatnak az előzőekben rögzített előírásai olyan minimumnak tekinthetők, amelyeket elvileg minden átvételi módnál be kell tartani. A mélység és a részletesség tekintetében azonban – mint fentebb már utaltunk rá – lényeges eltérések mutatkozhatnak az átadás-átvétel módjai között. Abból a célból, hogy a második és harmadik átvételi módok lefolyását és tartalmát egy átfogónak tekinthető modellhez tudjuk viszonyítani, az *első módot*, annak relatíve teljes vertikumában vizsgáljuk.

A Szolgálati szabályzat előírásai és a békében lefolytatott átvételek gyakorlati tapasztalatai alapján az *átadást-átvételt végző bizottságok és albizottságok háromféleképpen szervezhetők meg:*

a) *összfegyvernemi bizottság*, melynek keretén belül fegyvernemi és szakalbizottságok tevékenykednek. Ebben az esetben – tekintettel a Szolgálati szabályzat azon előírására, miszerint az átvétel a tevékenységben ne okozzon fennakadást – az albizottságok tevékenységére forgószínpad-szerű terv készül. E módszer másik előnye, hogy az albizottságok nem zavarják egymás munkáját (nem keresztezik egymást). Az átvételi eredmény jegyzőkönyvben való rögzítéséhez az albizottságok bevonulnak a bizottságba és „Feljegyzés”-eik alapján dolgoznak be a jegyzőkönyvbe. Ennek a szervezési változatnak előnye, hogy kevesebb személyt igényel, de hátránya viszont az, hogy hosszabb idő szükséges az átvételhez.

b) átvételre kerülő magasabbegység esetében *egységenkénti albizottságok*, amelyek egyidejűleg működnek és amelyekben minden fegyvernem és szolgálati-ág képviselve van (természetesen a kisebb közvetlen szakcsapatoknál csakis a saját szolgálatiág tevékenykedhet). Ennek a szervezési változatnak előnye, hogy az átadás-átvétel rövid idő alatt megoldható, de hátránya, hogy egyszerre sok személyt vesz igénybe az átvevő parancsnokság részéről.

c) *kombinált módszer*, amelynek számos változata lehetséges.

Az *első átvételi mód* esetében a helyzetfeltárás alapvető módszere és mozzanatai a következők lehetnek (feltéve, hogy az átadás-átvételre kerülő csapat felkészült az új előjáró fogadására):

1. *Alaki szemle*, amely – ha mód nyílik rá – természetesen egységenként kerül végrehajtásra;

2. *Parancsnoki beszámoltatások*, amelyek a magasabbegység törzsénél – az egységparancsnokok jelenlétében és azok kiegészítő jelentéseit is magában foglalva –; vagy egységenként külön-külön végrehajtásra, a bizottságok összetételétől függően;

3. *Szak beszámoltatások*, amelyek a parancsnoki beszámoló részeként vagy szűrőpróbaszerű *ellenőrzése*, amely tulajdonképpen már az alaki szemlénél (ha lehetséges van ilyen megtartására) kezdetét veszti.

5. *A helyzet jegyzőkönyvben való rögzítése*, jelentés megfogalmazása.

Az első átvételi mód által feltételezett ideális helyzetben a hadtáp albizottságok által készített „*Emlékeztető feljegyzés*”-ben célszerű a következő – természetesen vitára szoruló – tényezőket *rögzíteni*:

– ellátásra, kiszolgálásra váró személyi és technikai állomány, a speciális technikai eszközök milyen ellátási, feltöltési, kiszolgálási külön rendszert igényelnek, ezt ki biztosítja;

– a hadtápvezetés szempontjából átvételre kerülő szakvezető szervek és hadtápszervezetek feltöltöttsége, teljesítőképessége és csoportosítása;

– az anyagi, egészségügyi biztosítás alkalmazásra kerülő változatai, a biztosítás módjai, kijelölt erői és eszközei a hadművelet különböző időszakában, mozzanataiban az adott nemzeti előjáró hadtáp részéről;

– az ellátás, kiszolgálás alapját képező normák: azokból az anyagokból és szolgáltatásokból, amelyeket a befogadó; és azokból, amelyeket az előjáró nemzeti hadtáp biztosít; speciális anyagi eszközök;

– anyagi ellátottság, mozgó anyagi eszközkészletek lépcsőzése, kiegészítő készletek méretei, azok elhelyezése;

– egészségügyi helyzet, ezen belül a leadásra váró sérültek és betegek létszáma, a közegészség- és járványügyi helyzet, továbbá az egészségügyi anyagi ellátottság;

– a hadtáp felkészítésének helyzete – ezen belül a tartalékos állomány és a nem szabványos technika $\frac{0}{0}$ -os aránya, a kiképzettség és összekovácsoltság mértéke, a hadtáp vezetőállománynak a parancsnoki- és törzsmunkában való jártassága;

– erkölcsi-politikai állapot, párt- és ifjúsági-szervezeti tagok aránya, fegyelmi helyzet;

– a hadtápvezetés módja, alkalmazott és alkalmazható rendszere abból a követelményből kiindulva, hogy legyen a lehető leghatékonyabb; másfelől pe-

dig teremtsen meg a fennakadásmentes hadtápbiztosítás feltételeit a nemzeti előjáró hadtáp (illetve erőforrás) részéről; operatív csoportok, összekötők kölcsönös vezénylése, ezek feladatait.

Természetesen az átvételi jegyzőkönyvbe ezekből az adatokból csak egy tömör összegezés és megfelelő következtetés kerül bedolgozásra, ezen belül azonban feltétlenül rögzíteni szükséges az anyagi, egészségügyi biztosítás módját, erőit és eszközeit a befogadó, illetve az átvett csapat saját nemzeti előjáró hadtápjá (erőforrása) részéről; továbbá a hadtápvezetés hatásköreit.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy új alárendeltek átvételekor – legyenek azok saját vagy más nemzetiségű erők – egyik legfontosabb szempont a szakmai partnerek személyes megismerkedése egymással. Ennek az ismerkedésnek a során előszóval, elvtársi beszélgetéssel, közvetlenül lehet rögzíteni a teendőket normális és rendkívüli helyzetekben, a tájékoztatás rendjét, a hadtápbiztosítás sajátosságait (ellátmányi normák, anyagnomenklaturák eltérése stb.) és tisztázni lehet a meg nem értett kérdéseket. A helyszíni, személyes érintkezést semmilyen okmány nem képes pótolni!

A második átvételi módnak az a sajátossága, hogy viszonylag huzamosabb időtartamra rövid idő alatt kell az átadás-átvételt megejteni. Ennél a módnál tehát rendszerint egyidejűleg és összevontan történik meg a parancsnokok beszámoltatása, amely magában foglalja a szakbeszámolókat is. A beszámoló lényegét írásban is kérni kell. A parancsnoki beszámoltatások idején megtörténik az alárendeltek röp-albizottságokkal való, szűrőpróbaszerű ellenőrzése. Az „Emlékeztető feljegyzés”-ben és a jegyzőkönyvben ennél a módnál is ugyanazokat az adatokat szükséges rögzíteni, mint az előzőekben tárgyalt első módnál, azonban az adatok hitelességét főleg a beszámolókra lehet csak alapozni. A partnerek közvetlen, személyes megismerkedése ennél a módnál is megkülönböztetett jelentőséggel bír.

A harmadik átvételi mód rendkívül operatív jellegű, mivel az átvevő se regtest törzse a hadművelet vezetésével, illetve a soronkövetkező hadműveleti nap tervezésével van elfoglalva. A korszerű harc, hadművelet élesen változó viszonyai között feltehetőleg ez a mód kerül leggyakrabban alkalmazásra. Ilyen körülmények között maga az átvétel alighanem csupán a 01/74. HM parancsban előírt és az előzőekben hivatkozott (jelzett) okmányok (anyagi ellátottság, javadalmazások összetétele, terjedelme, ellátmányi normák, segélyhelyek termelése stb.) felterjesztése révén fog megtörténni. Előfordulhat, hogy az átvevő se regtest törzstől – a parancsnok általános helyettesének, a törzsfőnöknek vagy a hadműveleti osztályvezetőnek a vezetésével – operatív röpbizottság száll ki az átalárendelt más nemzetiségű, szövetséges csapat várakozási (nyugvási) körletébe. Ebbe az operatív bizottságba hadtápbiztosítási tiszt is beosztásra kerül (lehetőleg az oda rendelt összekötő tiszt). Ennél a változatnál a kirendelt hadtápbiztosítási tiszt személyesen hozza el az előírt okmányokat, rendezzi a hadtápbiztosítás módját és feljegyzi a megoldásra váró problémákat (ha összekötőként ottmarad, akkor ezeket technikai híradó eszközökön jelenti, majd írásban is felterjeszti).

Ebben az esetben csak egészen rövid, közös jegyzőkönyv elkészítésére kerülhet sor, amelyben a hadtápbiztosítási részéről az ellátandó állományt, a biztosítási normákat, a hadtápbiztosítás módját, az anyagi ellátottságot, a szállítókapacitást és az egészségügyi helyzetet célszerű röviden rögzíteni.

Következtetések:

1. A más nemzetiségű, szövetséges csapatok hadtáp szempontból való átadásának-átvételének módját és mélységét az átvétel összefegyvernemi módja határozza meg, amely elsősorban a rendelkezésre álló időtől függ.

2. A hadművelet kezdetén átvételre kerülő csapatok alapvető mutatói békében rögzíthetők, az átvétel konkrét idején lehetséges, hogy csupán a változások kerülnek átvezetésre.

3. Rövidített átvételi eljárás esetében az átvétel lényege, hogy tájékozódjunk az anyagi, egészségügyi helyzetről, eligazodjunk azokban a kérdésekben, amelyek a saját csapataink hadtápbiztosítási rendszerétől eltérnek.

4. Az átvételi eljárás minimumát a Magyar Népköztársaság Fegyveres Erőinek Szolgálati szabályzata (6. számú melléklete) rögzíti.

5. A személyes érintkezés révén szerzett tapasztalatoknak, ismeretségnek különös jelentősége van.

*

Természetesen a témát nem a kimerítés, hanem csupán a jelzések és a gondolatébresztés igényével adjuk közre. Ha ez utóbbi az illetékesek körében sikerült, akkor a tanulmány a célját elérte.

Felhasznált források:

1. A MNK Honvédelmi Miniszterének 01. számú parancsa. Budapest, 1974. február 13.

2. Ált/20. A Magyar Népköztársaság Fegyveres Erőinek Szolgálati szabályzata. HM 1974. 6. számú melléklet.

3. A szárazföldi csapatok hadtápbiztosításának alapjai. ZMKA tankönyv. 1978. Klt.: 36/086/Ea.

4. Hadtápbiztosítás a koalíciós összetételű összefegyvernemi hadsereg első támadó hadműveletében, erdős-hegyes terepen. ZMKA tanulmány. 1980. Nyt. sz.: 36/00362/Ea.